

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Patryka Łakuty
„Lęk społeczny: konstrukcja narzędzia, rola czynników osobowościowych
i skuteczność interwencji psychologicznej”**

Recenzowana rozprawa, dotycząca lęku społecznego, została przygotowana w formie cyklu trzech artykułów opublikowanych w renomowanych naukowych czasopismach psychologicznych. Doktorant jest jedynym autorem każdej z nich. Zgodnie z formułą, proponowaną dla rozpraw doktorskich przyjmujących formę cyklu publikacji, ten spójny tematycznie cykl poprzedzony został wprowadzeniem teoretycznym, uzasadniającym wybór problematyki oraz jej kontekst teoretyczny i syntetycznie prezentującym najważniejsze wyniki każdego z badań. Konstrukcja cyklu została dobrze przemyślana, jest bardzo spójna, a wszystkie publikacje łącznie pozwalają na wielostronne ujęcie zjawiska, jakim jest lęk społeczny.

W recenzowanej rozprawie Autor zrealizował trzy ważne cele: 1) na bazie dokonanej operacjonalizacji poznawczego modelu lęku społecznego Clarka i Wellsa skonstruował narzędzie do pomiaru lęku społecznego oraz w serii badań dokonał oceny jego parametrów psychometrycznych (prezentuje to publikacja w *Journal of Affective Disorders* z 2018 roku); 2) dokonał analizy związków lęku społecznego ze strukturą osobowości (publikacja w *The Journal of Psychology. Interdisciplinary and Applied* z 2019 roku); 3) opracował interwencję psychologiczną opartą na założeniach teorii autoafirmacji, ukierunkowaną na modyfikację nawykowego sposobu przetwarzania informacji, a w konsekwencji prowadzącą do zmniejszenia lęku społecznego i zweryfikował jej efektywność (publikacja w *Anxiety, Stress & Coping. An International Journal* z 2020 roku). Taka konstrukcja cyklu doprowadziła do uzyskania rezultatów, które wyraźnie rozszerzają dotychczasową wiedzę naukową na temat lęku społecznego, zwłaszcza w zakresie jego związku ze strukturą cechową osobowości i wzajemnymi interakcjami cech Pięcioczynnikowego Modelu Osobowości. Co więcej, wyniki badań przedstawionych w rozprawie mają także walor aplikacyjny – społeczność naukowa uzyskała narzędzie do pomiaru lęku społecznego o dobrej, zweryfikowanej, charakterystyce psychometrycznej oraz projekt interwencji psychologicznej, której efektywność, w pewnym zakresie, została potwierdzona.

Recenzowana rozprawa ujawniła bardzo dobre przygotowanie Doktoranta w kilku aspektach pracy naukowej. Pierwszym jest zdolności do syntetyzowania dotychczasowych wyników badań w interesującym Go obszarze i dostrzegania luk w dotychczasowej wiedzy. Wymaga to dobrej znajomości literatury przedmiotu, umiejętności jej krytycznej analizy oraz zdolności do formułowania trafnych pytań badawczych, co ilustrują wszystkie trzy publikacje z recenzowanego cyklu. Drugim jest właściwy warsztat badawczy i umiejętność sprawnego posługiwania się nim. Mgr Patryk Łakuta zademonstrował swoje umiejętności w tym zakresie na kilka sposobów: 1) w kolejnych etapach pracy nad konstrukcją narzędzia pomiaru lęku

społecznego i weryfikacji jego parametrów psychometrycznych w cyklu powiązanych badań, w tym z udziałem osób z klinicznym rozpoznaniem lęku społecznego, 2) w wyborze adekwatnych metod analizy danych, w tym zawansowanych metod statystycznych, 3) w prawidłowej interpretacji uzyskiwanych rezultatów i ich krytycznej analizie, 4) w umiejętności integrowania uzyskanych rezultatów z wcześniejszymi wynikami badań i osadzenia ich w wyjściowym kontekście teoretycznym. Trzecim aspektem jest umiejętność prezentowania rezultatów badań. Jest to wyraźnie widoczne tak w tekstach kolejnych artykułów, jak i w autoreferacie recenzowanej rozprawy. Wszędzie mamy do czynienia z klarownym tekstem, interesującą i krytyczną refleksją teoretyczną, właściwą argumentacją, adekwatnymi metodami ilustracji wyników.

W recenzowanej rozprawie, w cyklu publikacji znajduje się artykuł przedstawiający projekt interwencji psychologicznej i weryfikujący jej efektywność (artykuł „Using the theory of self-affirmation and self-regulation strategies of mental contrasting and forming implementation intentions to reduce social anxiety symptoms”). Na uwagę zasługuje tu opracowanie kilku wersji interwencji, opartych na dobrych podstawach teoretycznych oraz zweryfikowanie ich skuteczności w badaniach podłużnych. Kontrowersję budzi pewien aspekt procedury badania czyli okres 1 tygodnia przerwy między dwoma pomiarami: przed i po interwencji. Jest to o tyle zaskakujące, że mgr Łakuta odwołuje się w artykule do badań z dłuższym okresem oceny efektywności interwencji, a także zalicza ten krótki okres do ograniczeń swoich badań. W tekście nie znalazłam uzasadnienia dla decyzji o 1-tygodniowym okresie oceny efektywności interwencji, co moim zdaniem powinno się tam znaleźć.

Konkluzja

Przedstawiona do recenzji rozprawa uwzględnia prezentację trzech projektów: konstrukcji narzędzia do badania lęku społecznego, oceny związków lęku społecznego z cechami osobowości, oceny efektywności zaprojektowanej interwencji redukcji objawów lęku społecznego. Autor – mgr Patryk Łakuta – wykazał się wiedzą niezbędną do zaplanowania i przeprowadzenia badania naukowego, zademonstrował doskonały warsztat badawczy i dużą dojrzałość w analizie wyników przeprowadzonych badań, formułowaniu wniosków, umiejętność integrowania wyników z dotychczasową wiedzą teoretyczną. Każdy ze zrealizowanych projektów jest oryginalnym rozwiązaniem odrębnego problemu naukowego, zaś łącznie dostarczają nowych informacji o dużym znaczeniu teoretycznym i aplikacyjnym, stanowiąc ważny wkład do naukowej psychologii. **Przedstawiona do oceny rozprawa spełnia wymagania wobec rozpraw doktorskich określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku (z późniejszymi zmianami) o tytule naukowym i stopniach naukowych. Wnioskuje zatem o dopuszczenie mgr Patryka Łakuty do dalszych etapów przewodu doktorskiego.**

Łódź, 2020-09-29